

JAVNI POZIV ZA POTICANJE AUDIOVIZUALNIH DJELATNOSTI I STVARALAŠTVA 1. ROK, 2025.
DOKUMENTARNI FILM, UMJETNIČKI SAVJETNIK: ROBERT TOMIĆ ZUBER
KATEGORIJA: POTICANJE PROIZVODNJE FILMOVA - DUGOMETRAŽNI DOKUMENTARNI FILM – 13.
ožujka 2025.

OPĆI OSVRT

Na javni poziv u kategoriji proizvodnje dugometražnog dokumentarnog filma u 1. roku prijavljeno je sveukupno **18 projekata**. Od njih 18, njih četiri nije razmatrano zbog nepotpune dokumentacije.

Kada govorimo o onim projektima koji su prijavljeni, valja reći kako se u ovom pozivu mogla primijetiti iznimna raznolikost tema koje su autori odlučili prijaviti. Razina prijava također se povećala, te je vidljiva sve veća kompleksnost prijavljenih projekata. Ipak, u ne baš zanemarivom broju, može se i dalje primijetiti prijavljivanje projekata koji nominalno ne pripadaju onome što bi nazvali kreativnim dokumentarnim filmom. Radi se o filmovima koji bi mogli možda dobro funkcionirati i naginju TV formatu, ali čini se zbog nedostatka otvorenosti na natječajima javne televizije autori se odlučuju na prijavu ovom Centru. U jednu ruku to može biti kompliment samom radu Centra, no u drugu ruku stvara dodatnu frustraciju autoru u slučajevima kada njihov projekt treba odbiti upravo zbog nedostatka strukture kreativnog dokumentarnog filma.

U smislu spomenute raznolikosti tema, valja reći kako i dalje postoji svojevrsni otklon autora od hrvatske svakodnevice. Pa se autori i dalje bave temama koje se tiču hrvatske prošlosti, ili suvremenih tema u nekoj drugoj državi. Recentne teme iz Hrvatske prisutne su vrlo rijetko, i tada na način koji je gotovo neuhvatljiv, eteričan, meditativan. Što dovodi do projekata, koji možda govore o određenoj temi ili pojavi u nas, ali tako da se nikome ne zamjere. No valja reći kako se - iako se radi o svojevrsnoj tendenciji, koja je vidljiva - istoj može kontrapunktirati činjenica kvalitete prijavljenih projekata koji iz poziva u poziv postaju sve bolji.

Zaključno je prijedlog da se financijski podupre **7 projekata** u ovoj kategoriji, u ukupnom iznosu od **340.000,00 eura**. Svaki od odobrenih projekata u sebi nosi određeni posebni pristup svojim tematikama, koje bez obzira na okolnosti u kojima su nastajale društveno su relevantne. Vjerujem da u njima ima jasnog autorskog stava i vizije kako pred svoju publiku donijeti važan dokumentarni film.

1. Bardo – jedna postcovid priča - Branko Ištvančić (redatelj/scenarist/producent) / Artizana - iznos potpore: 60.000,00 eur

Prijavljujući drugi put na ovaj poziv ovaj projekt, Branko Ištvančić u autorskim ulogama redatelja i scenarista, i dalje nudi biografski film potaknut teškim oboljenjem Covidom, koji u tom smislu ostaje prije svega hrabar čin autora koji svjedoči o svojem oboljenju i suočavanju s mogućom smrću putem jednog vrlo osobnog filma. Prvotno ponuđeno meditativno ozračje u njegovu filmu, opstalo je i u novoj prijavi. I dalje na papiru u smislu njegova treatmenta, ovaj film čini se kao dobro zamišljen projekt. U autorovu treatmentu naznačeno je prihvaćanje prethodnih prijedloga

umjetničkog savjetnika da angažira script doctora i voice coacha, koji su nužni za jačanje dramaturške strukture projekta i vokalne pozicije naratora. Osobno iskustvo susreta sa smrću, u ovom slučaju kao posljedica teška oboljenja od Covida, rijedak je primjer osobnog svjedočanstva ovakve vrste u hrvatskoj kinematografiji.

2. Heroine domovinskog rata – različite - Irena Ščurić (redateljica i scenaristica), Ivan Katić (producent) / K A O S d.o.o. (produkcija) - iznos potpore: 20.000,00 eur

Autorica Irena Ščurić po drugi put donosi ženski film, kroz temu koju prvotno ne bi vezali uz žene – tri priče veteranki Domovinskog rata. Svojevrski je to nastavak uspješnice gotovo istog naslova Heroine domovinskog rata – Pobjednice. Ovaj nastavak nudi – Različite. I doista tri protagonistice ovog predloženog filma, posve su različite. Što je vidljivo iz samog treatmenta autorice, ali i predanog video materijala. Ana Kasunić, Božena Šimek Šuplika, i Dijana Strize posve su različite u smislu okruženja u kojem su rasle, životnih interesa, ali i načina kako su u ratu završile kao braniteljice. Ono što im je zajedničko, jest činjenica da su kao žene ravnopravno rame uz rame muškarcima branile svoj dom. I ljude oko njih. Autoričina namjera, ukazati kako različitost može biti ponekad problem, ali kada se ispred njega postavi zajednički cilj – u ovom slučaju obrana od agresije – onda ona može postati i prednost, čini se dobro formuliranom porukom njena projekta. „Slabiji spol“ koji ovim filmom ukazuje na taj željeni autoričin zanimljiv pogled žena na fenomen rata, jedan je od jakih aduta ovog projekta.

3. Iz ničega u ništa - Ivan Perić (redatelj i scenarist) / Boris T. Matić (producent) / Propeler film d.o.o. (produkcija) - iznos potpore: 30.000,00 eur

Prava je rijetkost pročitati prijedlog hrvatskog dokumentarnog filma koji je po svemu što nudi punokrvna satira. I to satira koja koristi apsurd kao alat neuvijene kritike. Debitant Ivan Perić nudi upravo takav projekt. Koristeći malo turističko mjesto, koje u ljetnoj sezoni ubija prometna gužva, koju bi možda riješila cesta, ali koja se gradi posljednjih 50 godina. Svojevrski mockumentary s vrlo uvjerljivim protagonistima – lokalnim iznajmljivačem polupodmornice Antom, koji uz pomoć Vice Gurua, engleskog umjetnika Frigsteena i Mehaničke kokoši (prvi put na filmu) pokušava doznati zašto radovi idu tako sporo. U toj svojoj avanturi, snimajući film o radovima na zaobilaznici, kamerom koja je ostala nekom od njegovih čeških turista doznaje svašta.

4. Kolo - Bojan Mrđenović (redatelj i scenarist) / Tibor Keser (producent) / Kompot (produkcija) -iznos potpore: 60.000,00 eur

Svojom pričom o sedmero posve različitih ljudi, koje povezuje opeka, a da toga nisu ni svjesni, autor Bojan Mrđenović stvara sjajan kolaž jednog društva. Inicijalno hrvatskog, ali ne nužno samog tog društva. Spomenuti mozaik moguće je aplicirati na mnoga europska društva oko nas. I time film dobiva i međunarodni potencijal. Likovi umjetnice, poduzetnika, prodavačice, radnika, seljaka, ali i samog redatelja ovog projekta, svojevrski je sociološka studija mišljena iznimno kreativno. Od strukture koju je autor u ovom projektu donio, vizualnog prosedea do određene poetičnosti, koja nastaje kao rezultat pristupa autora njegovim protagonistima. Sve njih povezuje opeka, cigla koju

koriste u svom radu. Bilo umjetničkom, građevinskom, trgovinskom, arhitektonskom, pa na kraju i filmskom, nakon što i sam autor postaje jedan od protagonista svog filma. Pritom ovi posve različiti ljudi, nesvjesni su koliko ih cigla koju koriste zapravo povezuje sa za njih posve stranim osobama. Na simboličkoj razini cigla može biti bilo što, čega smo nesvjesni u društvima u kojima inzistiramo na našim različitostima kao preprekama međusobnog uvažavanja. Projekt u svojem finalu nudi kolo svih tih protagonista, ali sada s namjerom da u gotovo fikcijskom kontekstu ponudi prostor, koji u stvarnosti ne postoji. Prostor u kojem bi se ti različiti protagonisti sreli.

5. Ljubavna priča - Ivona Juka (redateljica i scenaristica) / Anita Juka (producentica) / Četiri film d.o.o. (produkcija) – iznos potpore: 60.000,00 eur

U smislu LGBTIQ+ tema vidjeli smo već priče o majčinstvu, ili pak očinstvu istospolnih parova. Ili pak o njihovoj borbi za to pravo. Ono što u ovom projektu jest neobično, upravo je činjenica da on nema tu vrstu konfliktnog konteksta, koju kamera tijekom određenog vremena prati. Već nam njegova autorica Ivona Juka donosi jednu obiteljsku priču, skladnu, lijepu, punu ljubavi, međusobne nježnosti para, njihovo roditeljstvo ispunjeno prekrasnim odnosom prema njihovo dvoje djece. Dakle posve jednostavna, nekonfliktna obiteljska priča o ljepoti svakodnevice te/jedne obitelji. S jednim izuzetkom - radi se o paru dviju žena, dakle dviju majki Camile i Stine, roditelja dvoje djece – sina June i kći Charlie. I tu film postaje neobičan, drugačiji od onih slične tematike. Autorica u njemu ovu obitelj tretira kao nešto što nije posebno, kao nešto što nije „drugačije“, time problematično na bilo koji način. Daje nam uvid, a time i prostor da se zamislimo, kako izgleda svakodnevica istospolne obitelji u ozračju, okruženju koje ih tretira kao posve običnu obitelj. Poput mnogih drugih, dakle i heteroseksualnih. I time ovaj projekt postaje vrlo neobičan. Događa se u Norveškoj, s ljetnim refleksijama u Hrvatskoj.

6. Olimbi – Majka Hrabrost - Karlo Mlinar (redatelj i scenarist) / Filip Filković (producent) / More-Magnets d.o.o. (produkcija) – iznos potpore: 50.000,00 eur

Prateći rad autora Karla Mlinara, debitanta u ovom projektu, vidi se posvećenost temi koju nudi. Fasciniranost glavnom junakinjom Olimbi Hoxhaj, Albankom oboljeloj od HIV-a kojeg joj je prenio suprug, a potom i svojoj djeci ne znajući da ga ima, vidljiva je iz svakog retka njegova napisanog projekta. Iscrpan je istraživački trud uložen u ovaj projekt. Motivacijski je jasno zašto je autoru, koji kako i sam kaže voli junačke priče. Priča o jednoj ženi, koja je u Albaniji ustala protiv stigme nje same i njene obitelji, zbog bolesti koja je greškom albanskog zdravstvenog društva gotovo uništila njenu obitelj, i njena borba da se takvo što ne dogodi nikome nakon nje - doista jest jedna od tih junačkih priča. Suočena s osudom okoline, koja njoj i njevoj djeci onemogućuje bilo kakav vid društvenog života nakon dijagnoze koja nosi prezir, Olimbi nema izbora osim da se bori.

7. Ukrajinska ljepota – Dario Juričan (redatelj i scenarist) / Žana Jukić (producentica) / Hrvatski centar za istraživačko novinarstvo i slobodu medija (produkcija) – iznos potpore: 60.000,00 eur

Autor Dario Juričan donosi nam u finalnoj fazi svog projekta dodatno strukturiran projekt, učvršćen na temeljima koje gradi vrlo oprezno, ali istovremeno i s jasnim dramaturškim okvirom potrebnim za film koji predlaže. Pričajući priču o ratu u Ukrajini na vrlo neobičan, ali u potpunosti osmišljen

način. I time ovoj temi daje dodatni fokus, u već velikom broju filmova na tu temu. Kako rat utječe na svakodnevni život, kroz prizme života o kojoj ne razmišljate na prvi mah – kozmetičkih salona, tetovaža i frizerskih usluga? Svojevrsni kontrapunkt ljepote naspram užasa rata. S komparacijom hrvatskih i ukrajinskih priča, i pokušajem fokusa na postratne nedaće, o kojima je u ovom trenutku faze rata u Ukrajini vrlo teško uopće razmišljati. Ipak dolazeći iz Hrvatske, autor ima priliku ponuditi optiku postratnog društva s obzirom na iskustvo u našem društvu. I ta proturječja koja su vidljiva u njegovu scenariju, ono je što intrigira.